

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 22. marca 2022*

„Predhodno odločanje – Člen 267 TFUE – Nujnost zahtevane razlage za to, da bi predložitveno sodišče lahko izdalo sodbo – Pojem – Disciplinski postopek, uveden proti sodniku splošnega sodišča – Določitev disciplinskega sodišča, pristojnega za odločanje v tem postopku, ki jo opravi predsednik disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) – Civilna tožba za ugotovitev neobstoja delovnega razmerja med predsednikom tega disciplinskega senata in vrhovnim sodiščem – Nepristojnost predložitvenega sodišča za nadzor nad veljavnostjo imenovanja sodnika vrhovnega sodišča in nedopustnost take tožbe v skladu z nacionalnim pravom – Nedopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe“

V zadevi C-508/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (vrhovno sodišče (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti), Poljska) z odločbo z dne 12. junija 2019, ki je na Sodišče prispela 3. julija 2019, v postopku

M. F.

proti

J. M.,

ob udeležbi

Prokurator Generalny,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, L. Bay Larsen, podpredsednik, A. Prechal (poročevalka), K. Jürimäe, predsednici senatov, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin in N. Jääskinen, predsedniki senatov, M. Ilešič, F. Biltgen in A. Kumin, sodniki,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodni tajnik: M. Aleksejev, vodja oddelka,

* Jezik postopka: poljščina.

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. septembra 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za M. F. W. Popiołek, radca prawny,
- za J. M. on sam,
- za Prokurator Generalny M. Słowińska, R. Hernand, A. Reczka in S. Bańko,
- za Rzecznik Praw Obywatelskich M. Taborowski in P. Filipek,
- za poljsko vlado B. Majczyna, S. Żyrek in A. Dalkowska, agenti,
- za Evropsko komisijo sprva K. Herrmann, P. Van Nuffel in H. Krämer, nato pa K. Herrmann in M. P. Van Nuffel, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. aprila 2021

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2, člena 4(3), člena 6(3) in člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, člena 267 PDEU ter člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med M. F. in J. M. v zvezi s predlogom, naj se ugotovi neobstoj delovnega razmerja med zadnjenavedenim in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska).

Nacionalni pravni okvir

Ustava

- 3 Člen 144(2) in (3) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (ustava Republike Poljske, v nadaljevanju: ustava) določa:

„2. Da bi bili uradni akti predsednika republike veljavni, jih mora sopolpisati predsednik sveta ministrov, ki se s tem zaveže pred Sejm [(spodnji dom parlamenta)].

3. Določbe odstavka 2 se ne uporabljajo v naslednjih primerih:

[...]

17. imenovanje sodnikov;

[...]“

- 4 V skladu s členom 179 ustave sodnike na predlog Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet, Poljska) (v nadaljevanju: KRS) za nedoločen čas imenuje predsednik Republike Poljske (v nadaljevanju: predsednik republike).

Zakonik o civilnem postopku

- 5 Člen 189 Kodeks postępowania cywilnego (zakonik o civilnem postopku) določa:
„Tožnik lahko pri sodišču vloži predlog za ugotovitev obstoja oziroma neobstoja pravnega razmerja ali pravice, če ima upravičen legitimni pravni interes.“

Zakon o vrhovnem sodišču

- 6 Ustawa o Sądzie Najwyższym (zakon o vrhovnem sodišču) z dne 8. decembra 2017 (Dz. U. 2018, pozicija 5) je začel veljati 3. aprila 2018. Ta zakon je bil večkrat spremenjen.
- 7 Z zakonom o vrhovnem sodišču je bil pri navedenem sodišču med drugim uveden nov senat, imenovan Izba Dyscyplinarna (disciplinski senat).
- 8 Člen 27(1) tega zakona določa:

„Disciplinski senat je pristojen za:

(1) disciplinske zadeve:

- (a) v zvezi s sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)],
- (b) ki jih obravnava [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v zvezi z disciplinskimi postopki, ki potekajo na podlagi teh zakonov:

[...]

– zakon o organizaciji splošnih sodišč [...],

[...]

[...]

(2) zadeve s področja delovnega prava in prava socialne varnosti v zvezi s sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)];

[...]“

- 9 Člen 31(1) zakona o vrhovnem sodišču določa:

„Predsednik republike po posvetovanju s prvim predsednikom [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v *Monitor Polski* [(uradni list Republike Poljske)] objavi število prostih mest za sodnike, ki jih je treba zapolniti v različnih senatih [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)].“

- 10 Člen 33(1) navedenega zakona določa:

„Delovno razmerje sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] se sklene ob izdaji akta o imenovanju. [...]“

Zakon o splošnih sodiščih

- 11 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zakon o organizaciji splošnih sodišč) z dne 27. julija 2001, kakor je bil spremenjen (Dz. U. 2018, pozicija 23, v nadaljevanju: zakon o splošnih sodiščih), v členu 110 določa:

„1. V disciplinskih zadevah v zvezi s sodniki odločajo:

(1) na prvi stopnji:

(a) disciplinska sodišča pri višjih sodiščih v sestavi treh sodnikov;

[...]

3. Disciplinsko sodišče, v jurisdikciji katerega sodnik, ki je predmet disciplinskega postopka, opravlja funkcijo, ne sme odločati v zadevah iz odstavka 1, točka 1(a). Disciplinsko sodišče, pristojno za odločanje v zadevi, določi predsednik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki vodi delo disciplinskega senata na predlog disciplinskega tožilca.“

Zakon o KRS

- 12 KRS je urejen z ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zakon o nacionalnem sodnem svetu) z dne 12. maja 2011 (Dz. U. 2011, št. 126, pozicija 714), kakor je bil spremenjen zlasti z ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembah zakona o nacionalnem sodnem svetu in nekaterih drugih zakonov) z dne 8. decembra 2017 (Dz. U. 2018, pozicija 3) in z ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembi zakona o organizaciji splošnih sodišč in nekaterih drugih zakonov) z dne 20. julija 2018 (Dz. U. 2018, pozicija 1443, v nadaljevanju: zakon o KRS).

- 13 Člen 37(1) zakona o KRS določa:

„Če se je za mesto sodnika prijavilo več kandidatov, [KRS] preuči in oceni vse vložene prijave hkrati. V tem položaju [KRS] sprejme sklep, ki vsebuje odločitve o predložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika glede vseh kandidatov.“

- 14 Člen 43(2) tega zakona določa:

„Če sklepa iz člena 37(1) ne izpodbijajo vsi udeleženci v postopku, postane ta pravnomočen v delu, ki vsebuje odločitev, da se ne vloži predlog za imenovanje na mesto sodnika udeležencev, ki niso vložili tožbe, ob upoštevanju določb člena 44(1b).“

- 15 Člen 44 navedenega zakona je določal:

„1. Udeleženec v postopku lahko vloži tožbo pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] z utemeljitvijo, da sklep [KRS] ni zakonit, če ni v ločenih določbah določeno drugače. [...]“

1a. V posameznih zadevah, ki se nanašajo na imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], se tožba vloži pri [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče, Poljska)]. V teh primerih ni mogoče vložiti tožbe pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)]. Tožba pri [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] ne more temeljiti na tožbenem razlogu, da se je pri odločanju o predložitvi predloga za imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] upoštevala nepravilna ocena glede tega, ali kandidati izpolnjujejo merila.

1b. Če v posameznih zadevah glede imenovanja na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] sklepa iz člena 37(1) ne izpodbijajo vsi udeleženci v postopku, postane ta sklep pravnomočen, in sicer v delu, ki vsebuje odločitev o vložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], in v delu, ki vsebuje odločitev, da se ne vloži predlog za imenovanje na mesto sodnika istega sodišča, v primeru udeležencev v postopku, ki niso vložili tožbe.

[...]

4. V posameznih zadevah, ki se nanašajo na imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], je razveljavitev sklepa [KRS] o nepredložitvi predloga za imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] s strani [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] enakovredna sprejetju kandidature udeleženca, ki je vložil pravno sredstvo, za postopek izbire za prosto mesto sodnika na [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], in sicer za mesto, za katero na dan razglasitve sodbe [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] postopek pred [KRS] še ni končan, ali – če takega postopka ni – za naslednje prosto mesto sodnika na [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki je predmet razpisa.“

- 16 Odstavek 1a člena 44 zakona o KRS je bil temu členu dodan z zakonom z dne 8. decembra 2017 o spremembah zakona o nacionalnem sodnem svetu in nekaterih drugih zakonov, ki je začel veljati 17. januarja 2018, odstavka 1b in 4 pa sta bila temu členu dodana z zakonom z dne 20. julija 2018 o spremembi zakona o organizaciji splošnih sodišč in nekaterih drugih zakonov, ki je začel veljati 27. julija 2018. Pred uvedbo teh sprememb so bile tožbe iz navedenega odstavka 1a vložene pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v skladu z odstavkom 1 istega člena 44.
- 17 Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče, Poljska) je s sodbo z dne 25. marca 2019 razglasilo, da člen 44(1a) zakona o KRS ni združljiv s členom 184 ustave, ker v bistvu pristojnost, ki je bila z navedenim odstavkom 1a podeljena Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), ni bila utemeljena niti z naravo obravnavanih zadev, niti z organizacijskimi značilnostmi navedenega sodišča, niti s postopkom, ki ga to sodišče uporablja. Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) je v tej sodbi navedlo tudi, da ta razglasitev neustavnosti „nujno povzroči ustavitev vseh sodnih postopkov, ki še niso končani in ki temeljijo na razveljavljeni določbi“.
- 18 Člen 44 zakona o KRS je bil nato spremenjen z ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zakon o spremembi zakona o nacionalnem sodnem svetu in zakona o upravnih sodiščih) z dne 26. aprila 2019 (Dz. U. 2019, pozicija 914, v nadaljevanju: zakon z dne 26. aprila 2019), ki je začel veljati 23. maja 2019. Odstavek 1 tega člena 44 zdaj določa:

„Udeleženec v postopku lahko vloži tožbo pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] z utemeljitvijo, da sklep [KRS] ni zakonit, če ni v ločenih določbah določeno drugače. V posameznih zadevah, ki se nanašajo na imenovanje na funkcijo sodnika pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ni mogoče vložiti tožbe.“

- 19 Poleg tega člen 3 zakona z dne 26. aprila 2019 določa, da se „[p]ostopki v zvezi s tožbami zoper sklepe [KRS] v posameznih zadevah, ki se nanašajo na imenovanje na funkcijo sodnika [pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki so se začeli, vendar niso bili končani pred začetkom veljavnosti tega zakona, ustavijo po samem zakonu.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 20 M. F. opravlja funkcijo sodnice pri Sąd Rejonowy w P. (okrožno sodišče v P., Poljska). Namestnik disciplinskega tožilca, pristojnega za zadeve v zvezi s sodniki splošnih sodišč, se je 17. januarja 2019 odločil, da uvede disciplinski postopek zoper M. F. zaradi domnevnih zaostankov v postopkih, ki jih je vodila, in zaradi domnevnih zamud pri pripravi obrazložitve njenih odločitev. J. M. je kot predsednik Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki vodi delo disciplinskega senata navedenega sodišča, 28. januarja 2019 na podlagi člena 110(3) zakona o splošnih sodiščih izdal odredbo, s katero je določil, da je Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] (disciplinsko sodišče pri višjem sodišču [...], Poljska) pristojno disciplinsko sodišče za odločanje v tem disciplinskem postopku na prvi stopnji.
- 21 Po sprejetju navedene odredbe je M. F. pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) vložila tožbo na podlagi člena 189 zakonika o civilnem postopku, s katero je predlagala ugotovitev neobstoja delovnega razmerja med J. M. in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v smislu člena 33(1) zakona o vrhovnem sodišču zaradi nepravilnosti, ki so vplivale na njegovo imenovanje na funkcijo sodnika disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). M. F. je tudi predlagala, naj se vse osebe, ki so bile imenovane za sodnike v tem disciplinskem senatu, izločijo in naj se določi, da je za odločanje o tej tožbi pristojen Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti) pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). M. F. je nazadnje predlagala, naj se začasno in za ves čas trajanja postopka v glavni stvari odredi ustavitev disciplinskega postopka, uvedenega proti njej.
- 22 V utemeljitev svoje tožbe je M. F. navedla, da je neučinkovitost imenovanja J. M. na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) posledica dejstva, da je predsednik republike zadevni osebi akt o imenovanju izdal 20. septembra 2018, ko je bil sklep KRS z dne 23. avgusta 2018, s katerim je bilo predlagano imenovanje J. M., že predmet pravnega sredstva, ki ga je kandidat, ki ni bil predlagan za imenovanje na podlagi navedenega sklepa, vložil 17. septembra 2018 pri Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) na podlagi člena 44(1a) zakona o KRS. Poleg tega naj bi bil zadevni izbirni postopek izveden na podlagi razpisa predsednika republike – sprejetega na podlagi člena 31(1) zakona o vrhovnem sodišču in objavljenega 29. junija 2018 – ki naj ga minister ne bi sopolpisal, kot se zahteva.
- 23 Prvi predsednik Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je z odločbo z dne 6. maja 2019 odredil, naj Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti) pri navedenem sodišču preuči tožbo M. F. in zlasti njen predlog za izdajo začasnih odredb.
- 24 Ta senat, ki je v tej zadevi predložitveno sodišče, ima pri obravnavi zadnjenavedenega predloga dvome v zvezi z razlago prava Unije. Navedeno sodišče meni, najprej, da povezava med postopkom v glavni stvari in tem pravom izhaja iz dejstva, da se načelo učinkovitega sodnega varstva, ki ga zagotavlja to pravo, ne uporablja samo za postopke pred nacionalnimi sodišči, v katerih ta uporabljajo materialno pravo Unije. To načelo naj bi se namreč uporabljalo tudi v primerih, v katerih je treba presoditi, ali država članica izpolnjuje svojo obveznost, ki izhaja iz člena 4(3) in člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, da zagotovi, da organi, ki lahko kot sodišča

v smislu prava Unije odločajo na področjih, ki jih ureja to pravo, izpolnijo zahteve, ki izhajajo iz navedenega načela, ter – natančneje – obveznost v zvezi s tem, da so ti organi neodvisna in nepristranska sodišča, predhodno ustanovljena z zakonom. Taka zahteva naj bi tako morala biti izpolnjena, če država članica organu, kot je tožena stranka v postopku v glavni stvari, podeli pooblastilo za določitev pristojnega sodišča za odločanje v disciplinskih postopkih, uvedenih zoper sodnike.

- 25 V zvezi s tem predložitveno sodišče na prvem mestu navaja, da se statutarne vez med sodnikom in sodiščem, na katerem je bil temu sodniku podeljen mandat, sicer lahko obravnava kot delovno razmerje, katerega obstoj je mogoče ugotoviti v okviru postopka iz člena 189 zakonika o civilnem postopku, vendar iz sodne prakse Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) izhaja, da mandat sodnika, ki daje pravico do izvajanja sodne oblasti, odraža javnopravno razmerje, in ne civilnopravnega razmerja. V teh okoliščinah naj postopek, kot je ta v glavni stvari, v katerem se zahteva ugotovitev neobstoja mandata sodnika, ne bi bil civilna zadeva, ki bi lahko spadala na področje uporabe zakonika o civilnem postopku, zlasti njegovega člena 189. Vendar naj v nacionalnem pravu ne bi bil predviden postopek, ki bi omogočal izpodbijanje akta, s katerim je predsednik republike imenoval sodnika.
- 26 V teh okoliščinah predložitveno sodišče meni, da je dopustnost tožbe, kot je ta v postopku v glavni stvari, odvisna od tega, ali je treba pravo Unije v takem nacionalnem normativnem okviru razlagati tako, da mu daje pristojnost, ki je po nacionalnem pravu nima, in sicer, da v okviru postopka, kot je ta v glavni stvari, ugotovi, da zadevna tožena stranka nima sodniškega mandata. Dopustnost predloga za izdajo začasne odredbe, vloženega pri navedenem sodišču, in pristojnost zadnjenavedenega za odločanje o tem predlogu naj bi bili odvisni od dopustnosti navedene tožbe v postopku v glavni stvari.
- 27 Po mnenju predložitvenega sodišča lahko ta pristojnost in dopustnost izhajata neposredno iz prava Unije, če je bil akt o imenovanju zadevnega sodnika, kot v obravnavani zadevi, izdan ob kršitvi načela učinkovitega sodnega varstva, ker so si poljski organi prizadevali izključiti vsako možnost sodnega nadzora nad združljivostjo nacionalnih pravil ali postopkov imenovanja sodnikov s pravom Unije v fazi pred izdajo akta o imenovanju.
- 28 V zvezi s tem navedeno sodišče poudarja, da je prej v skladu s členom 43 in členom 44(1) ter pozneje v skladu s členom 43 in členom 44(1) in (1a) zakona o KRS obstajala možnost sodnega nadzora nad sklepom, s katerim KRS predlaga imenovanje osebe za sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). Vendar naj bi poljski zakonodajalec – čeprav je bil sprožen postopek imenovanja sodnikov za sestavo novega disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki je med drugim pripeljal do imenovanja tožene stranke v postopku v glavni stvari, in čeprav so različni kandidati za mesto sodnika tega novega senata izrazili svoj namen, da vložijo tožbo na podlagi navedenih določb – v člen 44 zakona o KRS namenoma vključil odstavek 1b, ki določa, da posledica takih tožb ni več preprečitev načrtovanih imenovanj.
- 29 Poleg tega, potem ko je Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) z odločbo z dne 21. novembra 2018 Sodišču predložilo vprašanje za predhodno odločanje v zadevi, v kateri je bila medtem izdana sodba z dne 2. marca 2021, A. B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo) (C-824/18, v nadaljevanju: sodba A. B. in drugi, EU:C:2021:153), o tem, ali pravo Unije nasprotuje spremembam, kot so tiste, ki so tako vplivale na člen 44 zakona KRS, naj bi poljski zakonodajalec ob upoštevanju sodbe Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) z dne 25. marca 2019, navedene v točki 17 te sodbe, sprejel zakon z dne 26. aprila 2019, s katerim je bila na eni strani razglašena ustavitev postopka v zadevah, v zvezi s katerimi postopek še poteka

pred Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), kot so tiste, na podlagi katerih je bil vložen navedeni predlog za sprejetje predhodne odločbe. Na drugi strani naj bi bil z istim zakonom ponovno spremenjen člen 44 zakona o KRS, tako da bi bila v prihodnje izključena možnost vložitve pravnega sredstva zoper sklep KRS, s katerim je bil kandidat predlagan za imenovanje na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče).

- 30 Predložitveno sodišče na drugem mestu navaja, da so bila Sodišču v okviru združenih zadev, v katerih je bila medtem izdana sodba z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, v nadaljevanju: sodba A. K. in drugi, EU:C:2019:982), predložena vprašanja za predhodno odločanje v zvezi z združljivostjo nacionalnih določb o vzpostavitvi in načinu imenovanja članov disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) s pravom Unije. V takih okoliščinah naj bi se morala izvršilna veja oblasti vzdržati takih imenovanj, dokler se Sodišče in nacionalno sodišče, ki je zadevo predložilo Sodišču v predhodno odločanje, ne izrečeta.
- 31 Predložitveno sodišče se na tretjem mestu sprašuje, ali okoliščina, da je do imenovanja J. M. na funkcijo sodnika disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) prišlo kljub temu, da je bila zoper sklep KRS, s katerim je bilo to imenovanje predlagano, vložena tožba, in dejstvo, da se je postopek imenovanja začel z aktom predsednika republike brez ministrskega sopodpisa, ki se zahteva s členom 144(3) ustave, pomenita kršitev načela učinkovitega sodnega varstva in, natančneje, zahteve po „z zakonom predhodno ustanovljenem“ sodišču v smislu člena 47 Listine.
- 32 Predložitveno sodišče se na četrtem mestu sprašuje o možnosti izpodbijanja sodniške funkcije nekoga zgolj zato, ker organ, v katerega je bila ta oseba imenovana, in sicer v obravnavanem primeru disciplinski senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ni sodišče v smislu prava Unije, ker ne izpolnjuje zahtevanega pogoja neodvisnosti.
- 33 Predložitveno sodišče na petem mestu in ob upoštevanju preudarkov, podobnih tistim, na katerih so temeljila vprašanja, predložena Sodišču v okviru združenih zadev, v katerih je bila nato izdana sodba v zadevi A. K. in drugi, meni, da mora samo prevzeti pristojnost za odločanje o sporu v glavni stvari, ker disciplinski senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki mu je v skladu z nacionalnim pravom podeljena pristojnost za odločanje o takem sporu, ni sodišče v smislu prava Unije.
- 34 V teh okoliščinah je Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti) Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, člen 2, člen 4(3) in člen 6(3) PEU v povezavi s členom 47 [Listine] in členom 267, tretji odstavek, PDEU razlagati tako, da lahko sodišče države članice, ki odloča na zadnji stopnji, v postopku za ugotovitev neobstoja službenega razmerja odloči, da tisti, na katerega je bil naslovljen akt o imenovanju na sodniško funkcijo na tem sodišču, ni sodnik, če je bil ta dokument izdan na podlagi predpisov, ki kršijo načelo učinkovitega sodnega varstva, ali na način, ki ni v skladu s tem načelom, če je bil sodišču pred izdajo akta o imenovanju preizkus tega vprašanja namenoma onemogočen?

2. Ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, člen 2 in člen 4(3) PEU ter člen 47 [Listine] v povezavi s členom 267 PDEU razlagati tako, da gre za kršitev načela učinkovitega sodnega varstva, če je bil akt o imenovanju na sodniško funkcijo izdan po tem, ko je nacionalno sodišče predložilo vprašanje za predhodno odločanje v zvezi z razlago prava Unije, saj je od odgovora na to vprašanje odvisno, ali je mogoče nacionalne predpise, ki so omogočili izdajo teh aktov, šteti za skladne s pravom Unije?
3. Ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, člen 2, člen 4(3) in člen 6(3) PEU ter člen 47 [Listine] razlagati tako, da gre za kršitev načela učinkovitega sodnega varstva v primeru, da pravica do dostopa do sodišča ni zagotovljena, če je bil akt o imenovanju v sodniško funkcijo na sodišču države članice izdan na podlagi postopka imenovanja, ki je bil izveden s kršitvijo predpisov te države članice?
4. Ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, člen 2 in člen 4(3) PEU ter člen 47 [Listine] v povezavi s členom 267, tretji odstavek, PDEU razlagati tako, da gre za kršitev načela učinkovitega sodnega varstva, če je nacionalni zakonodajalec v okviru sodišča države članice, ki odloča na zadnji stopnji, ustanovil organizacijsko enoto, ki ni sodišče v smislu prava Unije?
5. Ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, člen 2 in člen 4(3) PEU ter člen 47 [Listine] v povezavi s členom 267, tretji odstavek, PDEU razlagati tako, da o tem, ali je oseba, ki ji je bil vročen akt o imenovanju na sodniško funkcijo na sodišču države članice, ki odloča na zadnji stopnji, v službenem razmerju kot sodnik in ima status sodnika, ne odloča organizacijska enota, ki je pristojna v skladu z nacionalno zakonodajo in v katero je bila imenovana zadevna oseba ter ki jo sestavljajo izključno osebe, katerih akti o imenovanju imajo napake, navedene v vprašanih od drugega do četrtega in ki zato ni sodišče v smislu prava Unije, ampak mora o tem odločiti druga organizacijska enota tega sodišča, ki izpolnjuje zahteve prava Unije glede sodišča?“

Postopek pred Sodiščem

Predlog za uporabo hitrega postopka

- 35 Predložitveno sodišče je predlagalo, naj se ta predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem postopku na podlagi člena 105 Poslovnika Sodišča. To sodišče je v utemeljitev svojega predloga navedlo, da je uporaba tega postopka utemeljena, prvič, zaradi potrebe, da o predlogu za izdajo začasnih odredb, ki je bil vložen pri njem, odloči v sedemdnevem roku, določenem v nacionalnem pravu. Drugič, odgovori na vprašanja, ki so bila Sodišču predložena v predhodno odločanje, naj ne bi bili odločilni samo za obravnavano zadevo, ampak tudi za prihodnjo možnost vložitve tožb za ugotovitev neobstoja delovnega razmerja glede številnih sodnikov, ki so bili nedavno razporejeni v različne senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in do imenovanja katerih naj bi prišlo v okoliščinah, delno ali v celoti podobnih tistim v zvezi z imenovanjem tožene stranke v postopku v glavni stvari. Tretjič, ti odgovori naj bi po potrebi preprečili možnost takih imenovanj v prihodnje.
- 36 Člen 105(1) Poslovnika določa, da lahko predsednik Sodišča na predlog predložitvenega sodišča ali izjemoma po uradni dolžnosti po opredelitvi sodnika poročevalca in generalnega pravobranilca odloči, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem postopku, če je treba zadevo zaradi njene narave obravnavati v kar najkrajšem času.

- 37 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je tak hitri postopek postopkovni instrument, namenjen odzivu na položaj izjemne nujnosti (sodba z dne 21. decembra 2021, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, točka 37 in navedena sodna praksa).
- 38 V obravnavani zadevi je predsednik Sodišča 20. avgusta 2019 po opredelitvi sodnika poročevalca in generalnega pravobranilca odločil, da se predlogu iz točke 52 te sodbe ne ugodí.
- 39 V zvezi s tem je iz navedb v predlogu za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da M. F. s civilno tožbo za ugotovitev neobstoja delovnega razmerja med J. M. in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v bistvu predlaga, najprej, začasno odložitev izvršitve odločbe, s katero je J. M. kot predsednik disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) določil disciplinsko sodišče, pristojno za odločanje v disciplinskem postopku, uvedenem proti njej, nato pa ugotovitev neobstoja učinkov te odločbe.
- 40 Najprej, v zvezi z okoliščino, da je bil pri predložitvenem sodišču tako med drugim vložen predlog za izdajo začasne odredbe, je treba opozoriti, da zgolj dejstvo, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe vložen v okviru nacionalnega postopka, ki omogoča sprejetje take začasne odredbe, ne dokazuje, da narava zadeve zahteva, da se ta obravnava v kar najkrajšem času (glej v tem smislu sklep predsednika Sodišča z dne 18. oktobra 2017, *Weiss in drugi*, C-493/17, neobjavljen, EU:C:2017:792, točka 12 in navedena sodna praksa).
- 41 Dalje, razjasnitev vprašanja, ali je odločba J. M. o določitvi disciplinskega sodišča, pristojnega za odločanje v disciplinskem postopku, uvedenem zoper M. F., morda v nasprotju s pravom Unije, prav tako ne more povzročiti položaja izredne nujnosti, ki bi lahko upravičil obravnavo po hitrem postopku.
- 42 Nazadnje, zgolj možnost, da bi odgovor Sodišča na vprašanja, ki so mu bila postavljena v tej zadevi, poleg rešitve spora o glavni stvari odprl pot drugim tožbam za ugotovitev neobstoja delovnega razmerja, vloženim zoper druge sodnike, nedavno imenovane na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ali pripomogel k preprečevanju podobnih imenovanj v prihodnosti, prav tako očitno ne more upravičiti, da se ta zadeva obravnava po hitrem postopku.
- 43 Poleg tega je treba v obravnavani zadevi upoštevati tudi to, da je bilo, kot je razvidno iz točk 29, 30 in 33 te sodbe, več pomislekov predložitvenega sodišča, na katerih temeljijo vprašanja, ki so bila postavljena v tej zadevi, ob njihovi predložitvi Sodišču v bistvu že predmet drugih predlogov za sprejetje predhodne odločbe, ki so bili v precej poznejših fazah obravnave.

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

- 44 Po pisnem delu postopka so bile zadevne stranke, med drugim poljska vlada, zaslišane o svojih stališčih na obravnavi 22. septembra 2020. Generalni pravobranilec je sklepne predloge predstavil 15. aprila 2021, ustni del postopka pa je bil s tem datumom zato končan.
- 45 Poljska vlada je z vlogo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča vložena 7. maja 2021, predlagala ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 46 Navedena vlada se je v utemeljitev tega predloga sklicevala na to, da med sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca v tej zadevi na eni strani ter sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca G. Hogana v zadevi *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2020:1055) in sodbo z dne

20. aprila 2021, Repubblika (C-896/19, EU:C:2021:311), na drugi strani obstajajo razlike v usmeritvi glede presoje postopka imenovanja nacionalnih sodnikov v različnih državah članicah glede na pravo Unije.

- 47 Poljska vlada prav tako meni, da je ponovno odprtje ustnega dela postopka v obravnavanem primeru upravičeno, ker naj generalni pravobranilec v sklepnih predlogih, predstavljenih v tej zadevi, s katerimi se ta vlada ne strinja, ne bi zadostno upošteval njenih trditev, tako da naj ti sklepni predlogi ne bi bili objektivni.
- 48 V zvezi s tem je treba spomniti, prvič, da Statut Sodišča Evropske unije in Poslovnik zainteresiranim subjektom iz člena 23 tega statuta ne dajeta možnosti, da v odgovor na sklepne predloge, ki jih je predstavil generalni pravobranilec, predložijo stališča (sodba z dne 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 49 Drugič, v skladu s členom 252, drugi odstavek, PDEU mora generalni pravobranilec popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstaviti obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih se v skladu s Statutom Sodišča Evropske unije zahteva njegovo sodelovanje. Sodišča ne zavezujejo niti ti predlogi niti obrazložitev, ki generalnega pravobranilca pripelje do njih. Zato nestrinjanje zadevne stranke s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca, ne glede na vprašanja, ki jih ta preizkusi v njih, samo po sebi ne more biti razlog, ki bi upravičeval ponovno odprtje ustnega postopka (sodba z dne 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 50 Glede navedb poljske vlade o domnevni neobjektivnosti sklepnih predlogov generalnega pravobranilca v tej zadevi zadostuje poudariti, da okoliščina, da navedena vlada meni, da njene trditve niso bile dovolj upoštevane v teh sklepnih predlogih oziroma v sklepnih predlogih, na katere ti v veliki meri napotujejo in ki jih je generalni pravobranilec predstavil v zadevi, ki je bila obravnavana usklajeno s to zadevo in v kateri je bila izdana sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje) (C-487/19, EU:C:2021:798), take neobjektivnosti nikakor ne dokazuje.
- 51 Sodišče lahko v skladu s členom 83 Poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca sicer kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča.
- 52 Vendar v obravnavani zadevi Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da ima po pisnem delu postopka in obravnavi pred tem sodiščem vse potrebne elemente za odločanje o tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe. Poleg tega navaja, da predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka, ki ga je predložila poljska vlada, ne razkriva nobenega novega elementa, ki bi lahko vplival na odločitev, ki jo mora tako sprejeti.
- 53 V teh okoliščinah se ponovno odprtje ustnega dela postopka ne odredi.

Vprašanja za predhodno odločanje

Pristojnost Sodišča

- 54 Po mnenju Prokurator Generalny (generalni državni tožilec, Poljska) je postopek za ugotovitev, da oseba ni v delovnem razmerju kot sodnik in da zato ni mogla zakonito določiti disciplinskega sodišča, pristojnega za odločanje v disciplinskih postopkih, uvedenih proti drugemu sodniku, vprašanje nacionalnega prava in v izključni pristojnosti držav članic, tako da ne spada na področje uporabe prava Unije. Zato naj Sodišče ne bi bilo pristojno za odgovor na ta predlog za sprejetje predhodne odločbe.
- 55 Natančneje, kar zadeva člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, naj bi bilo Sodišče pristojno za razlago le, če je predložitveno sodišče v zadevi, ki jo obravnava, dejansko pozvano h konkretni uporabi prava Unije, za kar naj v obravnavanem primeru ne bi šlo. Vsekakor in tudi če bi bila sprejeta širša razlaga navedene določbe, naj ta določba v obravnavanem primeru še vedno ne bi bila upoštevna, ker naj predsednik disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) na eni strani pri določitvi organa, pristojnega kot disciplinsko sodišče, ne bi odločal o vsebini posameznega spora po koncu kontradiktornega postopka. Na drugi strani naj navedeni predsednik ne bi bil pristojen za sprejemanje drugih odločitev v zvezi z vprašanji prava Unije.
- 56 V zvezi s tem je treba opozoriti, kot to izhaja iz ustaljene sodne prakse, da morajo države članice, čeprav je organizacija sodstva v državah članicah v njihovi pristojnosti, pri izvajanju te pristojnosti spoštovati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava Unije, in da to lahko velja zlasti za nacionalna pravila, ki veljajo za sprejetje odločb o imenovanju sodnikov, ter po potrebi za pravila v zvezi s sodnim nadzorom, ki se uporablja v okviru takšnih postopkov imenovanja, in pravila, ki urejajo disciplinsko ureditev za sodnike (glej v tem smislu sodbi z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točki 56 in 61 ter navedena sodna praksa, in z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 36 in navedena sodna praksa).
- 57 Poleg tega se trditve generalnega državnega tožilca v bistvu nanašajo na sam obseg določb prava Unije, navedenih v postavljenih vprašanjih, in torej na razlago teh določb. Taka razlaga pa na podlagi člena 267 PDEU očitno spada v pristojnost Sodišča (glej po analogiji sodbo z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 37 in navedena sodna praksa).
- 58 Iz tega izhaja, da je Sodišče pristojno za odločanje o tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

Dopustnost

- 59 Ne glede na različne ugovore, ki so jih v zvezi z dopustnostjo predloga za sprejetje predhodne odločbe podali J. M., generalni državni tožilec in poljska vlada, je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišče tisto, ki mora preizkusiti okoliščine, v katerih mu je nacionalno sodišče predložilo zadevo, da preveri, ali je zanj pristojno oziroma ali je predlog, ki mu je bil predložen, dopusten (glej v tem smislu sodbo z dne 24. aprila 2012, Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, točka 41 in navedena sodna praksa, ter sklep z dne 6. septembra 2018, Di Girolamo, C-472/17, neobjavljen, EU:C:2018:684, točka 25).

- 60 V zvezi s tem je Sodišče redno poudarjalo, da je postopek, uveden s členom 267 PDEU, instrument sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, s katerim prvo zagotavlja drugim razlago prava Unije, ki jo potrebujejo za rešitev obravnavanih sporov, ter da namen predhodnega odločanja ni oblikovanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, temveč dejanska potreba po učinkoviti rešitvi spora (glej v tem smislu sodbo z dne 26. marca 2020, Miasto Łowicz in Prokurator Generalny, C-558/18 in C-563/18, EU:C:2020:234, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 61 Kot izhaja iz samega besedila člena 267 PDEU, „je treba“ predhodno odločbo, za katero je zaproseno, sprejeti, da se predložitvenemu sodišču omogoči „izreči sodbo“ v zadevi, v kateri odloča (sodba z dne 26. marca 2020, Miasto Łowicz in Prokurator Generalny, C-558/18 in C-563/18, EU:C:2020:234, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 62 Sodišče je tako večkrat opozorilo, da iz besedila in sistematike člena 267 PDEU izhaja, da postopek predhodnega odločanja zlasti predpostavlja, da pred nacionalnimi sodišči dejansko poteka spor, v okviru katerega se od teh sodišč zahteva, da izdajo odločbo, v kateri bo mogoče upoštevati sodbo, izdano v postopku predhodnega odločanja (sodba z dne 26. marca 2020, Miasto Łowicz in Prokurator Generalny, C-558/18 in C-563/18, EU:C:2020:234, točka 46 in navedena sodna praksa).
- 63 V obravnavani zadevi pa je treba najprej poudariti, da je, kot je razvidno iz predložitvene odločbe, formalni namen civilne tožbe, ki jo je vložila tožeča stranka v postopku v glavni stvari, ugotovitev neobstoja delovnega razmerja med J. M. in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). Vendar je iz opisa spora o glavni stvari v navedeni odločbi razvidno, da M. F. ne izpodbija toliko obstoja takšnega pogodbenega ali statutarnega razmerja med J. M. in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v njunih vlogah delavca in delodajalca oziroma obstoja pravic ali obveznosti, ki naj bi izhajale iz takega delovnega razmerja med strankama, temveč bolj okoliščine, v katerih je bil J. M. imenovan za sodnika disciplinskega senata navedenega sodišča. Kot je razvidno iz navedenega opisa, želi M. F. z navedeno tožbo v resnici izpodbijati odločbo, s katero je J. M. kot sodnik in predsednik disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v skladu s členom 110(3) zakona o splošnih sodiščih določil disciplinsko sodišče, pristojno za odločanje v disciplinskem postopku, uvedenem proti M. F., na prvi stopnji.
- 64 V utemeljitev svoje tožbe v postopku v glavni stvari M. F. tako v bistvu trdi, da je glede na okoliščine, v katerih je prišlo do imenovanja J. M., navedeno odločbo o določitvi pristojnosti sprejela oseba, ki nima statusa neodvisnega in nepristranskega sodišča, predhodno ustanovljenega z zakonom, in da zato njena temeljna pravica do poštenega sojenja v okviru disciplinskega postopka, uvedenega proti njej pred navedenim disciplinskim sodiščem, ni zagotovljena.
- 65 Poleg tega je treba opozoriti, da je v okviru postopka v glavni stvari M. F. med drugim predlagala, naj se začasno odredi ustavitev navedenega disciplinskega postopka. Kot je razvidno iz predložitvene odločbe, se je predložitveno sodišče poleg tega prav ob preučitvi, ki se je nanašala posebej na ta predlog za izdajo začasnih odredbe, odločilo prekiniti postopek in Sodišču predložiti ta predlog za sprejetje predhodne odločbe.
- 66 V zvezi z okoliščino, da je namen tožbe v postopku v glavni stvari doseči izdajo ugotovitelne odločbe, da se prepreči kršitev resno ogrožene pravice, je treba sicer opozoriti, da če nacionalno pravo tovrstno tožbo dovoljuje in če je predložitveno sodišče na podlagi tega prava ugotovilo, da je tožba, ki je bila pri njem vložena, dopustna, Sodišče ni pristojno za ovrženje te presoje, tako da

lahko vprašanja, ki jih je postavilo to nacionalno sodišče, ustrezajo objektivni potrebi po reševanju spora, ki mu je redno predložen v odločanje (glej v tem smislu sodbo z dne 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, točki 64 in 65).

- 67 Vendar je treba v obravnavani zadevi navesti, da predložitveno sodišče v predložitveni odločbi poudarja, da v primeru, ko je pri njem vložena civilna tožba za ugotovitev neobstoja pravnega razmerja, kot je ta v postopku v glavni stvari, v skladu z veljavnim nacionalnim pravom ni pristojno za odločanje o zakonitosti akta, s katerim je bila zadevna oseba imenovana za sodnika, in da na podlagi tega nacionalnega prava prav tako ni mogoče ugotoviti dopustnosti navedene tožbe.
- 68 V zvezi s tem je treba opozoriti, da sodelovanje med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, ki je vzpostavljeno s členom 267 PDEU, načeloma predpostavlja, da je predložitveno sodišče pristojno za odločanje o sporu o glavni stvari, tako da tega spora ni mogoče šteti za zgolj hipotetičnega (sklep z dne 6. septembra 2018, Di Girolamo, C-472/17, neobjavljen, EU:C:2018:684, točka 31).
- 69 Čeprav je to v nekaterih izjemnih okoliščinah lahko drugače (glej v tem smislu sodbo A. K. in drugi, točka 166 in navedena sodna praksa, ter sodbo A. B. in drugi, točka 150), take rešitve v obravnavani zadevi ni mogoče sprejeti.
- 70 Na prvem mestu, kot je bilo poudarjeno v točkah od 63 do 65 te sodbe, je namreč iz opisa spora o glavni stvari v predložitveni odločbi razvidno, da je formalni namen tožbe, ki jo je vložila tožeča stranka v postopku v glavni stvari, sicer ugotovitev neobstoja delovnega razmerja med J. M. in Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), kar sicer nikakor ni povezano s tožečo stranko, vendar je končni cilj te tožbe izpodbijati veljavnost imenovanja J. M. na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in s tem doseči rešitev pravnega vprašanja, ki se postavlja v okviru disciplinskega postopka, ki trenutno teče zoper tožečo stranko pred drugim sodiščem, in sicer sodnega postopka, ki je ločen od postopka, začetega v postopku v glavni stvari, in v zvezi s katerim tožeča stranka poleg tega predložitvenemu sodišču predlaga, naj odredi njegovo začasno ustavitev.
- 71 Iz tega izhaja, da so vprašanja, ki so bila predložena Sodišču v tej zadevi, neločljivo povezana s sporom, ki ni spor o glavni stvari in glede na katerega je zadnjenavedeni spor le pomožen, saj želi predložitveno sodišče s temi vprašanji preučiti, ali sta imenovanje J. M. za predsednika disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in njegova določitev disciplinskega sodišča, ki mora odločati v disciplinskih postopkih, kakršen je postopek zoper tožečo stranko v postopku v glavni stvari, združljiva s pravom Unije ter, nazadnje, ali je disciplinsko sodišče, ki ga je J. M. tako določil za odločanje v takem postopku zoper to tožečo stranko, neodvisno in nepristransko sodišče, predhodno ustanovljeno z zakonom, v smislu člena 47, drugi odstavek, Listine. V teh okoliščinah bi moralo Sodišče za celovito presojo obsega navedenih vprašanj in za zagotovitev ustreznega odgovora nanje upoštevati relevantne dejavnike, značilne za ta drugi spor, namesto da bi se držalo konfiguracije spora v postopku v glavni stvari, kot to sicer zahteva člen 267 PDEU.
- 72 Na drugem mestu, očitno je, da bi M. F. lahko ob neobstoju pravice do direktne tožbe zoper imenovanje J. M. za predsednika disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali zoper akt J. M. o določitvi disciplinskega sodišča, pristojnega za obravnavanje navedenega spora, pri navedenem sodišču vložila ugovor zaradi morebitne iz navedenega akta izhajajoče kršitve svoje pravice, da o tem sporu odloči neodvisno in nepristransko sodišče, predhodno ustanovljeno z zakonom.

- 73 V zvezi s tem je treba navesti, da je po vložitvi tega predloga za sprejetje predhodne odločbe Sodišče razsodilo, da člen 110(3) in člen 114(7) zakona o splošnih sodiščih, ker predsedniku disciplinskega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) podelujeta diskrecijsko pravico za določitev disciplinskega sodišča, ki je teritorialno pristojno za odločanje v disciplinskih postopkih proti sodnikom splošnih sodišč, to je sodnikom, ki bi bili morebiti pozvani k razlagi in uporabi prava Unije, ne izpolnujeta zahteve iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, v skladu s katero je treba omogočiti, da take zadeve obravnava „z zakonom ustanovljeno“ sodišče (sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), C-791/19, EU:C:2021:596, točka 176).
- 74 Ker je v členu 19(1), drugi pododstavek, PEU taka zahteva določena, je treba poleg tega šteti, da ima neposredni učinek (glej po analogiji sodbo A. B. in drugi, točka 146), tako da se v skladu z načelom primarnosti prava Unije zahteva, da tako določeno disciplinsko sodišče ne uporabi nacionalnih določb iz prejšnje točke, na podlagi katerih je prišlo do navedene določitve, in da se posledično izreče za nepristojno za odločanje o sporu, ki mu je bil tako predložen.
- 75 Na tretjem mestu, iz obrazložitve v predložitveni odločbi, kot so povzete v točkah od 27 do 29 te sodbe, in iz besedila prvega vprašanja za predhodno odločanje je razvidno, da so pomisleki predložitvenega sodišča v obravnavani zadevi povezani zlasti s tem, da naj bi poljski zakonodajalec namenoma spremenil nacionalni pravni red, da bi preprečil, da bi bil postopek imenovanja sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) odtlej lahko predmet učinkovitega sodnega nadzora. V tem okviru se predložitveno sodišče sprašuje, ali je prav glede na cilj in učinke te zakonodajne spremembe mogoče šteti, da mu pravo Unije daje pristojnost za izvajanje takega nadzora v okviru spora o glavni stvari.
- 76 Prvič, kot je razvidno iz točke 22 te sodbe, je zoper sklep KRS z dne 23. avgusta 2018, s katerim je bilo predlagano imenovanje J. M. na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), kandidat, katerega imenovanje z navedenim sklepom ni bilo predlagano, vložil tožbo na podlagi člena 44(1a) zakona o KRS pri Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče).
- 77 Drugič, v zvezi z zakonodajnimi spremembami, ki jih je predložitveno sodišče grajalo in ki so bile navedene v točkah 28 in 29 te sodbe ter ki so nato vplivale na člen 44 zakona o KRS, je treba poudariti, da je Sodišče, odkar je bil vložen ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, v izreku sodbe A. B. in drugi med drugim razsodilo, da je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU razlagati tako, da nasprotuje določbam, s katerimi je bilo spremenjeno nacionalno pravo in na podlagi katerih:
- po eni strani, ne glede na to, da je kandidat za delovno mesto sodnika na sodišču, kakršno je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), vložil tožbo zoper sklep organa, kakršen je KRS, da ne bo izbral njegove kandidature, ampak da predsedniku republike predloži kandidaturo drugih kandidatov, je ta sklep pravnomočen v delu, v katerem so z njim predlagani ti drugi kandidati, tako da ta tožba ni ovira za imenovanje teh kandidatov s strani predsednika republike in morebitna razglasitev ničnosti navedenega sklepa v delu, v katerem z njim tožeča stranka ni bila predlagana za imenovanje, ne more privedi do nove presoje položaja zadnjenavedene za morebitno dodelitev zadevnega delovnega mesta, in
 - po drugi strani, takšna tožba ne more temeljiti na tožbenem razlogu, da se je pri odločanju o predložitvi predloga za imenovanje upoštevala nepravilna ocena glede tega, ali kandidati izpolnjujejo merila,

če se izkaže – pri čemer je Sodišče predložitveno sodišče v zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, pozvalo, naj to presodi na podlagi vseh upoštevnihi elementov – da bi te določbe pri pravnih subjektih lahko ustvarile legitimne dvome v zvezi z zavarovanostjo sodnikov, ki so bili tako imenovani s strani predsednika republike na podlagi sklepov organa, kakršen je KRS, pred zunanjimi dejavniki ter zlasti pred posrednimi in neposrednimi vplivi zakonodajne in izvršilne oblasti in v zvezi z njihovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov, pri čemer te določbe tako lahko privedejo do vtisa, da ti sodniki niso neodvisni in nepristranski, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in v pravni državi pri pravnih subjektih vzbujati pravosodje.

- 78 Sodišče je v tem izreku poleg tega odločilo, da je ob spremembah nacionalnega pravnega reda, s katerimi se, prvič, nacionalnemu sodišču odvzame pristojnost, da na prvi in zadnji stopnji odloča o tožbah, ki jih kandidati za mesto sodnika sodišča, kakršno je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), vložijo zoper odločbe organa, kakršen je KRS, o tem, da ta predsedniku republike zaradi imenovanja na ta mesta ne predloži njihove kandidature, temveč predloži kandidature drugih kandidatov, in s katerimi se, drugič, ustavi postopek po samem zakonu glede teh tožb, v zvezi s katerimi postopek še poteka, z izključitvijo možnosti, da bi se preizkus teh tožb lahko nadaljeval ali da bi bile te lahko ponovno vložene, ter s katerimi se, tretjič, tako takšnemu nacionalnemu sodišču odvzame možnost, da pridobi odgovor na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je naslovilo na Sodišče:
- treba člen 267 PDEU in člen 4(3) PEU razlagati tako, da nasprotujeta takšnim spremembam, če se izkaže – pri čemer je Sodišče predložitveno sodišče v zadevi, v kateri je bila izdana sodba A. B. in drugi, pozvalo, naj to presodi na podlagi vseh upoštevnihi elementov – da bi te spremembe zlasti pomenile preprečitev Sodišču, da se izreče o vprašanjih za predhodno odločanje, kot so ta, ki mu jih je postavilo to predložitveno sodišče, in izključitev vsakršne možnosti, da bi nacionalno sodišče v prihodnje ponovilo podobna vprašanja;
 - člen 19(1), drugi pododstavek, PEU pa je treba razlagati tako, da nasprotuje takšnim spremembam, če se izkaže – kar je moralo presoditi isto predložitveno sodišče na podlagi vseh upoštevnihi elementov – da bi te spremembe pri pravnih subjektih lahko ustvarile legitimne dvome v zvezi z zavarovanostjo sodnikov, imenovanihi s strani predsednika republike na podlagi sklepov KRS, pred zunanjimi dejavniki ter zlasti pred posrednimi in neposrednimi vplivi zakonodajne in izvršilne oblasti in v zvezi z njihovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov, pri čemer te spremembe tako lahko privedejo do vtisa, da ti sodniki niso neodvisni in nepristranski, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in v pravni državi pri pravnih subjektih vzbujati pravosodje.
- 79 Sodišče je v navedenem izreku nazadnje pojasnilo, da je treba v primeru dokazanihi kršitev prava Unije načelo primarnosti tega prava razlagati tako, da se z njim predložitvenemu sodišču v zadevi, v kateri je bila izdana sodba A. B. in drugi, nalaga, da zavrne uporabo zadevnihi nacionalnihi določb in uporabi prej veljavne nacionalne določbe, pri čemer samo izvede sodni nadzor, določen s temi določbami.
- 80 Tretjič, spomniti je treba, da je Sodišče v točkah 129 in 156 navedene sodbe A. B. in drugi zlasti poudarilo, da do takih kršitev člena 19(1), drugi pododstavek, PEU lahko pride v okoliščinah, v katerih lahko vsi upoštevni elementi, ki opredeljujejo postopek imenovanja na delovna mesta sodnikov nacionalnega vrhovnega sodišča v danem nacionalnem pravem in dejanskem okviru, ter zlasti pogoji, v katerih je mogoče nenadoma odpraviti možnosti vložitve pravnih sredstev, ki

so do takrat obstajala v zvezi s takim postopkom imenovanja, oziroma odpraviti učinkovitost takih pravnih sredstev, pri pravnih subjektih očitno vzbudijo sistemske dvome glede neodvisnosti in nepristranskosti sodnikov, imenovanih po koncu tega postopka.

- 81 Vendar je Sodišče v točkah 129 in 156 prav tako izrecno poudarilo, da se morebiten neobstoje možnosti vložitve pravnega sredstva v okviru takega postopka imenovanja v nekaterih primerih lahko izkaže za neproblematičen z vidika zahtev, ki izhajajo iz prava Unije, zlasti iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU. V zvezi s tem pa je treba ugotoviti, da je namen tožbe, kot je ta v postopku v glavni stvari, v bistvu doseči obliko neveljavnosti imenovanja tožene stranke v postopku v glavni stvari na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) *erga omnes*, čeprav nacionalno pravo ne dovoljuje in nikoli ni dovoljevalo, da bi vsi pravni subjekti izpodbijali imenovanje sodnikov z direktno ničnostno tožbo ali tožbo za razveljavitev takega imenovanja.
- 82 Ob upoštevanju vsega navedenega in dejstva, da je naloga, ki je Sodišču zaupana s členom 267 PDEU, vsakemu sodišču Unije zagotoviti elemente razlage prava Unije, ki jih to potrebuje za rešitev resničnih sporov, ki so mu predloženi, zlasti ob upoštevanju – v tem okviru – sistema vseh pravnih sredstev, ki so na voljo posameznikom, je treba šteti, da vprašanja, ki so bila Sodišču predložena v tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe, presegajo okvir sodne naloge, ki jo to ima na podlagi navedenega člena 267 PDEU (glej po analogiji sodbo z dne 11. marca 1980, Foglia, 104/79, EU:C:1980:73, točka 12).
- 83 V teh okoliščinah je treba ta predlog za sprejetje predhodne odločbe razglasiti za nedopusten.

Stroški

- 84 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (vrhovno sodišče (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti), Poljska), ni dopusten.

Podpisi